

KL

› KL
AUGUST 2016

EFFEKT MÅLING AF KOMMUNERNES KONTROLINDSATS

EFFEKT MÅLING

Effektmåling af kommunernes kontrolindsats

Kontoret for Digitalisering og Borgerbetjening
Økonomisk Sekretariat
Kontoret for Vækst og Beskæftigelse

© KL
August 2016

Produktion: KL's Trykkeri
Design: e-Types
Tryk: KL's Trykkeri

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

INDHOLD

INDHOLD	3
TABELOVERSIGT	4
RESUME	5
1.0 INDLEDNING	6
2.0 METODISKE BEMÆRKNINGER	7
2.1 Definition af kontroltrin	7
2.2 Registreringer i effektmålingsredskabet	7
2.3 Data fra kommunerne	8
2.4 Kvalitetssikring af data	8
2.5 Indsatsen i kontrolenhederne	8
3.0 DE OVERORDNEDE RESULTATER AF KOMMUNERNES EFFEKT MÅLING	9
3.1 Første kvartal 2016	9
4.0 KOMMUNERNES SAMARBEJDER MED INTERNE PARTER OG EKSTERNE MYNDIGHEDER	10
4.1 Samlet overblik over kanalerne	10
4.1.1 Det interne samarbejde i kommunerne	11
4.1.2 Kommunernes samarbejde med andre myndigheder	12
4.1.3 Kommunernes videresendelse af sager til andre myndigheder	12
4.1.4 SKAT som kanal	13
5.0 ANALYSER PÅ YDELSESTYPE	14
5.1 Kommunernes kontrolindsats med de kommunale ydelsestyper	14
5.2 Effekt opgjort på ydelsestyper	15
5.3 Detaljeanalyse af de enkelte ydelsestyper	16
5.3.1 Kontanthjælp	16
5.3.2 Sygedagpenge	17
5.3.3 Økonomisk friplads	19
6.0 HVORDAN BLIVER DER SNYDT (SAGSTYPER)	21
6.1 Sagstyper sammenholdt med tilbage- betalingskrav og fremadrettet besparelse	21

TABELOVERSIGT

Tabel 3.1 Overordnede resultater af analysen.....	9
Tabel 4.1 Kanaler der leverer sager til kommunerne	11
Tabel 4.2 Antal sager kommunerne videresender til andre myndigheder.....	12
Tabel 4.3 Andel af sager der leveres fra SKAT	13
Tabel 5.1 Overblik over de kommunale ydelsestyper.....	14
Tabel 5.2 Effekt fordelt på ydelsestyper	15
Tabel 5.3 Overordnede resultater af kontrolindsatsen på kontanthjælp.....	16
Tabel 5.4 Overblik over kanaler som leverer kontanthjælpssager	17
Tabel 5.5 Overordnede resultater på kontrolindsatsen for sygedagpenge	18
Tabel 5.6 Oversigt over kanaler der leverer sygedagpengesager	18
Tabel 5.7 De overordnede resultater på økonomisk friplads.....	19
Tabel 5.8 Oversigt over kanaler der leverer sager på økonomisk friplads.....	20
Tabel 6.1 Overblik over sagstyper og andele af sager	21

RESUMÉ

I gennem en årrække har der været et stigende fokus på at minimere fejludbetaling og snyd med sociale ydelser. I økonomiaftalen 2016 indgik Regeringen og KL derfor en aftale om at dokumentere udviklingen i kommunernes kontrolindsats på kontroltrin 3 (den dybdegående kontrol) gennem halvårlige effektmålinger.

På denne baggrund har KL i samarbejde med en række kommuner samt Udbetaling Danmark udviklet et redskab til at måle effekten af kommunernes kontrolindsats. Kommunerne har pr. 1. april indsendt opgørelse over afsluttede kontrolsager for første kvartal 2016.

89 kommuner har indsendt data til KL, og de har samlet set kontrolleret 4.196 sager i første kvartal af 2016, og i 27,3 % af sagerne er der identificeret fejludbetalinger eller snyd med ydelser. Den samlede effekt for de afsluttede sager i 1. kvartal er på 73 mio. kr. (15,5 mio. kr. i tilbagebetalingskrav og 57,5 mio. kr. i fremadrettet besparelse).

På baggrund af kommunernes registreringer er der identificeret en række tendenser for kommunernes kontrolindsats:

- Lokalkendskab og et velfungerende samarbejde internt i kommunen viser sig at være afgørende for en effektiv kommunal kontrolindsats. Det ses ved, at halvdelen af sagerne kommer internt fra i kommunen (enten fra kontrolenheden selv eller fra andre fagforvaltninger/institutioner). Disse sager tegner sig for over 60% af den samlede effekt.

- Der er et stort potentiale i et tættere samarbejde mellem kommunerne og SKAT, politi og STAR. Der er meget få sager fra disse myndigheder, men sagerne er gode og giver store afledte besparelser i kommunerne. Blot 3% af sagerne kommer fra SKAT; sagerne fra hhv. politi og STAR udgør hver under 2%.
- Fordelingen af sagsmængden tegner sig således: Kontant-hjælpsområdet (33%), Økonomisk Friplads (22%), og Sygedagpenge (9%).
- Der er et stort potentiale i at sikre en harmonisering af begreber på tværs af lovgivninger. Enligsager udgør fx 28% af det samlede sagsantal, men tegner sig blot for en mindre del af den samlede effekt.

Denne første baselinemåling kommer til at danne afsæt for efterfølgende effektmålinger.

Der er fortsat behov for at styrke og kvalificere registreringspraksis, og denne måling bør derfor også ses i lyset af, at det er første gang kommunerne registrerer i et fælles dokumentationsredskab. KL vil i samarbejde med kommunerne og Udbetaling Danmark arbejde videre med både redskabet og sikring af datakvaliteten. Desuden vil der blive arbejdet for at anvende det omfangsrige datamateriale til at synliggøre og udvikle best practise på området.

01/ INDLEDNING

I Økonomiaftalen for 2016 indgik KL og regeringen aftale om at dokumentere udviklingen i kommunernes kontrolindsats på kontroltrin 3 (den dybdegående kontrol) gennem halvårslige effektmålinger.

Dette er bl.a. sket, da der på området har været gennemført flere analyser, som har afdækket kommunernes og Udbetaling Danmarks kontrolindsats. I både Deloittes rapport fra 2014¹ samt i Rigsrevisionens beretning² påpeges det, at der mangler et fælles grundlag for at opgøre kommunernes kontrolindsats.

I efteråret 2015 har KL derfor i samarbejde med 11 kommuner og Udbetaling Danmark udviklet et dokumentationsredskab, som

skaber en fælles standard for opgørelse af effekten af kontrolindsatsen med den dybdegående kontrol (kontroltrin 3). Samtidig kan redskabet generere ledelsesinformation til internt brug i kommunen. Endelig giver det mulighed for, at fortage benchmarking af den enkelte kommunes egne tal op imod det resultat, der tegner sig for alle landets kommuner.

89 kommuner har på den baggrund registreret i KL's redskab og efterfølgende indsendt udvalgte informationer til KL for 1. kvartal 2016. Denne måling skal udgøre baseline for efterfølgende målinger.

1) "Analyse af muligheder for konsolidering af kontrolindsatsen vedrørende sociale ydelser", Deloitte Consulting 2014

2) Beretning til Statsrevisorerne om fejludbetaling af sociale ydelser, februar 2014

02/ METODISKE BEMÆRKNINGER

Denne afrapportering baserer sig på kommunernes registreringer af afsluttede sager på kontroltrin 3 i første kvartal af 2016. Registreringen skal fremadrettet bruges som en baselinemåling for den kommende kontrolindsats og metodeudvikling i kommunerne. Sagerne vil som oftest være opstartet forud for det kvartal, hvor sagerne er blevet afsluttet og registreret.

I nogle kommuner kan den interne afrapportering være afgjort af, hvilke opgaver der konkret udføres af kontrolgruppen. Fx kan visse typer af adviser eller efterreguleringer på udvalgte områder blive løst af kontrolgruppen og ikke af ydelsesmedarbejderne. For at sikre sammenlignelighed og synlighed om kommunernes indsats har KL i samarbejde med en række kommuner udarbejdet en vejledning med definition af relevante begreber.

2.1 Definition af kontroltrin

Konkret tages der afsæt i den nuværende kategorisering af sagskontroller på enten kontroltrin 0, 1, 2 eller 3.

Kontroltrin 0 omhandler information til borgerne om pligter og rettigheder. Dette sker gennem mange forskellige kanaler og bl.a. i samarbejde med Den Fælles Dataenhed, hvor der årligt skal gennemføres informationskampagner på udvalgte områder.

Kontroltrin 1 omfatter kontroller i forbindelse med behandlingen af borgerens ansøgning, og kontroltrin 2 omfatter de løbende kontroller, som fx et flyttheadvis eller et advis fra e-indkomst genererer.

Der arbejdes fortsat på at finde relevante indikatorer, der kan vise udviklingen af den gode sagsbehandling i ydelsesenhederne på

både kontroltrin 1 og 2, og i første omgang vil der skulle ske en eller anden form for manuel registrering/opsamling af data.

I KL's faglige vejledning³ defineres sager på kontroltrin 3 på følgende måde:

"Sager, som er opstået på baggrund af kontroloplysninger (undringer) fra andre myndigheder, borgere eller kolleger internt i kommunen, og som derfor skal udtages til særlig kontrol, registreres som en kontroltrin 3-sag. Dette gælder også sager, som er opstået som følge af registersamkøring."

Betingelsen for, at en sag defineres som en kontroltrin 3-sag og dermed er blevet medtaget i kommunernes registreringer til KL, er, at der dels har været en undring, og dels at undringen har krævet en særlig dybdegående kontrol, som ikke har været del af den almindelige sagsbehandling.

2.2 Registreringer i effektmålingsredskabet

Kommunerne har skullet registrere de enkelte sager på sagstype, ydelsestype og kanal.

Sagstyperne lægger sig op ad Udbetaling Danmarks definitioner. Dette er besluttet, for at det på sigt vil være muligt at indsamle information om kendte snydmønstre, ligesom det vil sikre en vis grad af sammenlignelighed.

Under ydelsestyperne registreres den ydelse, der som følge af kontrolsagen er blevet reguleret. Der er typisk tale om forsørgelsesydelse, men også andre mindre ydelser kan være omfattet af en

3) http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_76744/cf_202/Faglig_vejledning.PDF

kontROLSAG. Derfor åbnes mulighed for at registrere under hovedlovene eller under kategorien Andet.

Kommunerne har registreret en effekt ud for hver sag ved at sammenlægge to typer af registreringer: Tilbagebetalingskrav og/eller fremadrettet besparelse. Ved tilbagebetalingskravet registrerer kommunerne det bagudrettede økonomiske krav, der rejses mod en ydelsesmodtager, som har modtaget en ydelse uden at være berettiget til det. Ved den fremadrettede besparelse registreres værdien af ydelsestoppet ud fra en fremskrivning af det beløb, som borgeren ville have modtaget, hvis ydelsen var fortsat i 12 måneder.

Kommunerne har desuden skullet registrere, hvilken henvendelseskanal der har ført til, at en sag er opstået. Det sker for på sigt at kunne følge, hvilke veje der fører til, at der opstår en konkret mistanke om snyd med ydelser. Kommunerne registrerer tillige, om der er sendt oplysninger til andre myndigheder på baggrund af den kommunale kontrolsag.

2.3 Data fra kommunerne

I alt har 89 kommuner indsendt data til KL. Det er vurderingen, at de 89 kommunerne er repræsentative for det kommunale arbejde med sager på kontroltrin 3. På det samlede effekt er beløbet omregnet til at udgøre alle landets kommuner.

Der har, efter at kommunerne har indsendt data, været foretaget en grundig gennemgang af materialet for at sikre datakvaliteten. De indsendte data er bl.a. blevet vurderet i forhold til den enkelte kommunes befolkningstal og sociale profil, og på den måde har det været muligt at finde registreringer, som beroede på fejlindtastninger eller misforståelser.

2.4 Kvalitetssikring af data

Data er blevet kvalificeret gennem direkte dialog med kommunerne. Alle kommuner har været indbudt til informationsmøder i april 2016 (5 på landsplan), hvor kommunerne er blevet præsenteret for bruttoresultatet. Kommunernes tilbagemeldinger sikrer en under-

bygning af de første resultater, samtidig med at der er blevet taget højde for kommunernes tilbagemeldinger i rapporten.

Det er dog samtidig blevet klart, at der fortsat er behov for at sikre en harmonisering af registreringspraksis. Udfordringerne er primært, hvordan den enkelte sagstype præcist afgrænses; det har dog ingen betydning for det samlede afrapportering, men alene betydning for sagsfordelingen mellem de enkelte sagstyper. KL har allerede indkaldt en række kommuner til at udarbejde konkrete eksempler, som efterfølgende skal sætte standart for de forskellige afgrænsninger.

Enkelte kommuner har undladt at medtage sager uden effekt. Dermed påvirkes den procentdel af sager, der inden for de enkelte sagsområder giver anledning til en ændring.

På visse områder er kategorien Andet for stor til blot at kunne udgøre et antal sager, som ikke er omfattet af de andre hovedkategorier eller ydelseskategorier. Det skal forud for næste registrering afdækkes, hvad der har ført til, at kommunerne har registreret deres sager under Andet. På samme måde er det blevet klart, at kategorien Kontanthjælp rummer andre typer af ydelser, fx integrationsydelse og uddannelseshjælp. Disse afgrænsningsproblemer har heller ikke betydning for resultatet, men blot for fordelingen mellem de enkelte kategorier.

2.5 Indsatsen i kontrolenhederne

De data, som indgår i denne rapport, er ikke fuldt dækkende for kontrolenhedernes indsats. En del af deres arbejde er også at løfte sager for Udbetaling Danmark (§11-sager), samtidig med at kontrolenhederne også mange steder er ansvarlige for en del af de forebyggende aktiviteter som iværksættes internt i kommunerne. Det vil fx ofte være kontrolmedarbejderne, der underviser deres kolleger i ydelsesenhederne i, hvad man skal være særligt opmærksom på i forhold til tildeling af ydelser og den opfølgende sagsbehandling. I visse kontrolenheder håndteres desuden særlige typer af advis'er, som rent registreringsmæssigt er en sag på kontroltrin 2, men som alligevel giver store reguleringer for kommunen.

03/ DE OVERORDNEDE RESULTATER AF KOMMUNERNES EFFEKT MÅLING

3.1 Første kvartal 2016

Kommunerne har i alt behandlet 4.196 sager i 1. kvartal af 2016. Af det samlede antal er 3.846 sager unikke.

Kontrolsagerne har tilsammen givet kommunerne en fremadrettet besparelse på 57,5 mio. kr. og et tilbagebetalingskrav på 15,5 mio. kr. Den samlede effekt er således 73 mio. kr. for første kvartal af 2016. For de 89 Kommuner, der har indsendt data, giver dette en årligt effekt på 292 mio. kr. Udregnes denne effekt ud fra den andel af befolkningen som de kommuner, der har indberettet, udgør af landets samlede befolkning, bliver den årlige effekt 300,1 mio. kr.

Af de 4.196 sager, er der i 797 af sagerne registreret en fremadrettet besparelse. Tilsvarende er der i 610 sager et tilbagebetalingskrav. I alt er der mindst én form for effekt i 27,3% af sagerne.

Disse sammenhænge sammenfattes i nedenstående tabel 3.1.

Ovenstående tal er interessante at følge udviklingen på, da formålet med målingerne er at synliggøre og etablere en baseline for det kommunale kontrolarbejde. Desuden giver det for første gang et reelt indblik i, hvad det kommunale kontrolarbejde konkret resulterer i.

Tidligere har Deloitte's analyse fra 2014⁴ estimeret værdien af den kommunale kontrolindsats til 144 mio. årligt. Når de kommunale tal omregnes efter samme metode som Deloitte's estimat, beløber den samlede kommunale effekt sig til 188 mio. kr. – altså 44 mio. kr. mere end Deloitte's estimat.

4) "Analyse af muligheder for konsolidering af kontrolindsatsen vedrørende sociale ydelser", Deloitte Consulting 2014

Tabel 3.1 Overordnede resultater af analysen

Overordnede resultater	
Antal unikke sager	3.846 stk.
Antal sager i alt	4.196 stk.
Fremadrettet besparelse i alt for 1. kvartal	57,5 mio. kr.
Tilbagebetalingskrav i alt for 1. kvartal	15,5 mio. kr.
Effekt i alt for 1. kvartal	73 mio. kr.
Effekt på årsbasis	292 mio. kr.
Effekt på årsbasis omregnet til alle landets kommuner	300,1 mio. kr.
Antal sager med fremadrettet besparelse	797 stk.
Antal sager med tilbagebetalingskrav	610 stk.
Antal sager med enten fremadrettet besparelse eller tilbagebetalingskrav	1146 stk.
Fremadrettet besparelse pr. sag med besparelse	72.174 kr.
Tilbagebetalingskrav pr. sag med tilbagebetalingskrav	25.357 kr.

04/ KOMMUNERNES SAMARBEJDER MED INTERNE PARTER OG EKSTERNE MYNDIGHEDER

Fælles for indsatsen på kontroltrin 3 er, at den dybdegående kontrol igangsættes som følge af en undring eller mistanke om ukorrekte udbetalinger af ydelser. Undringen kan stamme fra kommunen selv (intern kanal) eller fra andre eksterne kanaler, såsom borgere eller myndigheder.

Kommunerne har i effektmålingsværktøjet registreret, hvilke kanaler der har ført til, at sagerne er blevet udtaget til kontrol. På denne baggrund er det muligt at få et overblik over, hvilke kanaler, der giver de fleste sager, ligesom registreringen viser de kanaler, der er et potentiale i at udvikle.

En effektiv kontrolindsats er derfor afhængig af et godt samarbejde til både interne og eksterne parter. Alle parter har således på tværs

af sektorer og myndigheder en væsentlig rolle i at videregive informationer og undringer til hinanden.

I dette afsnit præsenteres, hvilke kanaler der giver de fleste og bedste kontrolsager, ligesom der redegøres for, hvilke samarbejder der er et perspektiv i at styrke og udvikle.

4.1 Samlet overblik over kanalerne

Nedenstående tabel 4.1 giver et samlet overblik over, hvilke kanaler der har ført til, at sagerne er blevet rejst. Ud fra hver kanal vises det, hvor stort et tilbagebetalingskrav samt fremadrettet besparelse kanalen har ført til. Desuden viser tabellen, hvor høj en hitrate⁵ de forskellige kanaler har.

5) Hitraten angiver, hvor stor en procentdel af sagerne, der har givet effekt fordelt efter kanal

Tabel 4.1 Kanaler der leverer sager til kommunerne

Kanal	Andel af sager	Samlet tilbagebetalingskrav	Samlet fremadrettet besparelse	Hitrate
Internt i kommunen (fra anden forvaltning)	19,2%	4.217.099,74	21.181.166,2	38,5%
Egen drift (kontrolenhed)	17,9%	2.037.107,60	10.191.116,64	27,5%
Projekter	6,9%	1.246.592,00	2.830.036,00	18,6%
Virksomhedsbesøg	2,2%	60.762	2.449.215	28,6%
Sager igangsat i kommunen	46,2 %	7.561.561,34	36.651.533,8	-
Anden kommune	1,1%	251.821	701.447	25,5%
Udbetaling Danmark	6,7%	498.857	1.459.231,52	11,7%
Den Fælles Dataenhed	11,7%	282.857,54	1.852.293	5,1%
Kampagne	0,1%	0	48.323	40,0%
Anonyme anmeldelser	18,4%	1.670.087,39	6.728.144,6	17,6%
Navngiven anmelder	3,0%	87.581	568.660	11,1%
Politi	1,7%	158.419	1.595.524	29,2%
SKAT	1,9%	1.980.006,11	1.252.374,64	74,1%
STAR	1,2%	704.282,21	267.818	70,6%
Andet	7,8%	2.272.408	6.397.519	64,2%
Sum	99,8⁶	15.467.880,59	57.522.868,60	
Samlet effekt i alt		72.990.749,19		-
Sager igangsat i kommunen udgør % af samlet effekt		60,57%		-

Af tabellen fremgår det, at de fire kanaler, der resulterer i flest sager, er:

- Internt i kommunen 19,2 %. Her kommer sagerne fra kolleger i kommunen, fx fra ydelsesenheden eller jobcenteret. Internt i kommunen er den kanal, der bidrager til den største andel af sager, og giver samlet set det største tilbagebetalingskrav og fremadrettede besparelse.
- Anonyme anmeldelser 18,4 %. Dette kan fx være anmeldelser modtaget ved brug af kommunens snydknap
- Egen drift (kontrolenheden) 17,9 %. Hertil kommer projekter, som kommunerne oplyser ofte er igangsat af kontrolenheden som led i det almindelige arbejde. Hvis disse to kategorier behandles under ét, bidrager kommunernes kontrolenheder derfor med 24,8% af sagerne og er således den primære kilde til kontrolsager
- Den Fælles Dataenhed 11,7 % af de samlede sager.

Som det fremgår af den gule markering i tabellen, er næsten halvdel (46,2 %) af kommunens kontrolsager igangsat på foranledning

6) De angivne procenter er afrundet og summerer derfor ikke altid op til 100%

7) Der er iværksat et arbejde sammen med kommunerne for at få afdækket og nuanceret kategorien Andet. Især den høje hitrate giver anledning til at få afdækket præcis hvilke kanaler sagerne stammer fra.

af kommunen selv. Sagerne påbegyndes enten på kontrolenhedens eget initiativ, via projekter, på baggrund af virksomhedsbesøg eller som følge af en henvendelse internt fra i kommunen. Kontrolsager, der er opstået på baggrund af egne, interne kanaler i kommunen, bidrager til 60,6% af den samlede effekt.

Ser man på henvendelser fra andre offentlige myndigheder, herunder Politiet, STAR og SKAT, bistår de samlet set til 4,8% af kommunens kontrolsager. Nok er der tale om en mindre procentdel af det samlede sagsantal, men sagerne er ofte gode og giver et væsentligt effekt.

Endelig udgør Andet⁷ 8 pct. af de samlede sager og har en hitrate på 64,2%. Kommunerne oplyser, at kategorien dækker over undringer fra Statsforvaltningen, SU, boligselskaber mv.

4.1.1 Det interne samarbejde i kommunerne

Registreringerne viser, at der er et tæt samarbejde på tværs af kommunen, og at det interne samarbejde udgør en væsentlig del af en effektiv kontrolindsats. Kommunen som kanal spiller derfor en afgørende rolle i arbejdet med at reducere fejludbetalinger og snyd. Det betyder, at det er kommunens lokalkendskab, som har helt afgørende betydning for størrelsen på den samlede sagsportefølje, for den fremadrettede besparelse og for tilbagebetalingskravene. Et godt lokalkendskab og et tæt samarbejde på tværs af kommunen er derfor forudsætninger for kontrolindsatsen.

Mange kontrolenheder har derfor fokus på at styrke det gode samarbejde internt i kommunen fx gennem undervisning af kollegaer.

Undervisningen omhandler primært, hvad kollegerne skal være opmærksomme på for at være med til at yde en tidlig indsats mod fejludbetalinger og snyd.

Den ydelse, som typisk stoppes eller reguleres som følge af undringer fra egen kommune, er kontanthjælp. Denne ydelse udgør ca. halvdelen af det samlede kommunale effekt. Ofte er det sager, der vedrører ukorrekte bopælsforhold. Dette understreger atter vigtigheden af et godt internt samarbejde mellem kontrolenheden, ydelsesenhed og Folkeregister for at yde en målrettet indsats imod fædrehoteller, borgere på ukendt adresse mv.

4.1.2 Kommunernes samarbejde med andre myndigheder

Som led i effektmålingen har det været ønsket at få afdækket, i hvilken grad samarbejdet med andre myndigheder og eksterne parter har betydning for kommunens samlede effekt.

Opgørelsen er sket ved, at kommunerne har registreret hvilke kanaler, der har været årsag til, at en sag er udtaget til kontrol på kontroltrin 3. Endvidere er det blevet registreret, hvilke eksterne myndigheder kommunerne har videresendt undringer til i forbindelse med sagsbehandlingen. Opgørelsen giver en indikation for, hvor samarbejdet er stærkt og tæt, og hvor der er potentiale for at øge samarbejdet.

Det skal bemærkes, at opgørelsen ikke viser, hvor mange ressourcer kommunerne bruger på det eksterne samarbejde. Opgørelsen viser heller ikke, hvordan samarbejdet i praksis foregår.

KL er i dialog med kommunerne om, hvordan det eksterne samarbejde i fremtiden kan dokumenteres mere fyldestgørende under hensyntagen til den tidmæssige belastning en sådan registrering vil medføre. For kommunerne som sektor og for de myndigheder, kommunerne samarbejder med, vil det fremadrettet have betydning at kunne dokumentere, hvad den fælles kontrol i praksis genererer for på den måde at kunne dokumentere vigtigheden af et samarbejde på tværs af hele den offentlige sektor.

4.1.3 Kommunernes videresendelse af sager til andre myndigheder

Nedenstående tabel 4.2 viser, at ca. 76% af alle sager afsluttes i egen kommune uden videresendelse af undringer til andre myndigheder.

Den største samarbejdspartner er Udbetaling Danmark. Kommunerne har i opgørelsen videresendt 758 sager, hvilket udgør 18% af alle sager. Dette skyldes primært, at det er en del af kontrolenhedernes opgave at sagsoplyse på vegne af Udbetaling Danmark på de ydelser som Udbetaling Danmark er ansvarlige for (§11-sager).

Det fremgår af tabellen at videresendelse af undringer til de øvrige myndigheder er meget begrænset – med under en procentandel til både SU, Politi og STAR – men SKAT får dog videresendt 2,2% af sagerne

Det fremgår ligeledes at der kun videresendes undringer til andre kommuner i 1,1 % af sagerne. Dette kan muligvis indikere, at der er basis for at udvikle samarbejdet hen over kommunegrænserne. Det er dog kommunernes egen oplevelse, at der er et tæt samarbejde kommunerne imellem, da man jævnligt mødes i ERFA-regi.

Tabel 4.2 Antal sager kommunerne videresender til andre myndigheder

Videresendelse af sager til anden myndighed	Antal sager	Andel i procent
Afsluttes i egen kommune, videresendes ikke.	3190	76
Udbetaling Danmark	758	18
SKAT	92	2,2
Anden myndighed	71	1,7
Anden kommune	48	1,1
SU	16	0,4
Politi	13	0,3
STAR	9	0,2
Anden kommune (virksomhedskontrol)	3	0,1

Kommunerne har et stort ønske om mere samarbejde med andre myndigheder. Det er kommunernes opfattelse, at SKAT ikke prioriterer samarbejdet med kommunernes kontrolenheder, og man har derfor et ønske om, at der arbejdes for, en styrkelse af de eksterne samarbejder. I afdækningen af, hvilke kanaler der giver de bedste sager, viser det sig netop, at SKAT oversender undringer og kontroloplysninger, som fører til store sager i kommunerne – blot oversendes der bare ikke så mange sager.

I opgørelsen over, hvilke kanaler sagerne til kommunerne kommer fra, fremgår det, at 11,7% af sagerne kommer fra Den Fælles Dataenhed. Kommunerne har fra november 2015 fået mulighed for selv at trække registersamkørte sager gennem en brugergrænseflade, og det er således et nyt område, der er under udvikling. Dette kan også forklare, at sagerne har en hitrate på 5,1%. Der arbejdes løbende sammen med kommunerne om at få udviklet nye og bedre kriterier for udvælgelse af sager, ligesom der arbejdes på at kunne trække data fra flere registre i offentlige myndigheder. På sigt forventes der derfor en højere hitrate.

Ved flere anledninger har samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark været kritiseret og givet som årsag til, at effekten i samarbejdet myndighederne imellem ikke er som forventet⁸.

8) Fx "Analyse af muligheder for konsolidering af kontrolindsatsen vedrørende sociale ydelser" Deloitte Consulting 2014 og af Rigsrevisionen: Beretning til Statsrevisorerne om fejludbetaling af sociale ydelser, februar 2014

Denne undersøgelse viser dog, at samarbejdet mellem Udbetaling Danmark og kommunerne er tæt, og at der sker en hyppig udveksling af sager. Det peger på, at samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark har udviklet sig i positiv retning i de seneste par år. Desuden har dialogen med kommunerne og Udbetaling Danmark vist, at begge parter gør en stor indsats for at understøtte kontrolarbejdet gennem et tæt samarbejde. Det sker konkret ved at indbyde hinanden til netværks- og ERFA-møder, og ved at Udbetaling Danmark har styrket kommunekontakten gennem udpegelse af særlige kommunekontaktpersoner.

4.1.4 SKAT som kanal

Hvor interne kanaler i kommunen bidrager med flest sager og den højeste samlede effekt, har SKAT som kanal den højeste hitrate. Blot

1,9% af de samlede sager kommer fra SKAT, men bidrager med 13% af de samlede tilbagebetalingskrav. SKAT sender således få sager til kommunerne, men sagerne er yderst brugbare og giver ofte en stor effekt.

Sagerne fra SKAT omhandler primært kontanthjælp, jf. nedenstående tabel. Det kan fx være sager, hvor en kontanthjælpsmodtager driver uregistreret virksomhed eller arbejder hos en arbejdsgiver, uden at lønnen oplyses. Det kan dog overraske, at det kun er 3,7 % af sagerne, hvor borgeren uberettiget modtager sygedagpenge.

Tabel 4.3 Andel af sager der leveres fra SKAT

Ydelsestype	Andel af sager	Samlet tilbagebetalingskrav	Samlet fremadrettet besparelse
Andet	4,9%	38.281	9.936,00
Andet under Lov om Aktiv Beskæftigelse (LAB)	1,2%	1.345	3.364,00
Andet under Lov om Aktiv Socialpolitik (LAS)	3,7%	188.858	185.808,00
Kontanthjælp	84,0%	1.722.856	1.053.266,64
Sygedagpenge	3,7%	28.666	0
Økonomisk friplads	2,5%	0	0

I de sager fra SKAT er der har et tilbagebetalingskrav på kontanthjælp. Det skyldes i de fleste tilfælde ukorrekte oplysninger om indkomst/formue forhold (70 %) ellers beskæftigelsesforhold (25 %).

Tilsvarende sagerne fra SKAT har sager fra andre offentlige myndigheder ofte en god hitrate. Den høje hitrate skyldes selvsagt, at sagerne kun videresendes, hvis man fra en myndigheds side allerede har vurderet, at der i sagen er uregelmæssigheder. På trods af, at det er få sager, der fra SKAT's side videresendes til kommunerne, er det gode sager, der giver et væsentligt effekt. Det må derfor antages, at

der er et stort uudnyttet potentiale i samarbejdet mellem SKAT og kommunerne i afdækningen af socialt snyd.

Kommunerne giver udtryk for, at der gennem de senere år er sket en nedprioritering af SKAT's samarbejde med kommunerne. SKAT selv oplyser, at dette er korrekt, da årsværkene til denne opgave er reduceret væsentligt; pt. er der ca. 18 årsværks på landsplan til udkørende kontroller og samarbejde med alle landets kommuner. Dette betyder i praksis, at der fra SKAT's side indbydes til meget få fælles aktioner, ligesom kommunerne heller ikke høres om, hvilke virksomheder der kan være et potentiale i at undersøge.

Faktaboks – kanaler

- Knap halvdelen af alle sager kommer fra egen kommune (46%). Tilsvarende giver disse sager, der kommer fra interne kanaler, 60% af den samlede kontroreffekt.
- Sager, der kommer fra egen kommune, giver samlet set kommunens største effekt, og det vidner således om et tæt samarbejde internt i kommunerne.
- Der kommer få sager fra andre offentlige myndigheder, men det er ofte gode sager. Disse sager giver i gennemsnit en høj effekt pr. sag. Det er derfor antagelsen, at der i samarbejdet på tværs af myndigheder er et uudnyttet potentiale.
- Der er mange snitflader til andre både interne og eksterne aktører på kontrolområdet.

05/ ANALYSER PÅ YDELSESTYPER

5.1 Kommunernes kontrolindsats med de kommunale ydelsestyper

Som anført ovenfor, er det kommunen selv, der er bedste kilde til at identificere sager med fejludbetalinger og socialt snyd. På de store kommunale ydelsestyper er der generelt en høj hitrate på de sager, som initieres internt i kommunen. Dette forhold viser, at kontrolopgaven styrkes af lokalt kendskab og gennem løbende dialog og opfølgning på borgernes ydelsessager.

I enligninger viser der sig en lidt anden tendens end på de andre sagstyper. Her er de anonyme henvendelser fra borgere en rigtig god kilde til at identificere borgere, der uretmæssigt har økonomisk friplads.

Dialogen med kommunerne har givet et billede af, at indsatserne på ydelsesområderne tilrettelægges forskelligt. Forklaringen er, at der er et overskud af sager der kan løftes, set i relation til ressourcerne i kontrolenhederne. Det kræver derfor en prioritering af hvilke sager kontrolenheden vælger at løfte. Kommunerne fortæller

at de ofte vælger de sager ud, hvor man har stor erfaring med og kompetence indenfor at løfte. For den enkelte kommune vil det som oftest også være de sager, der giver den største samlede effekt. Andre kommuner anfører, at man fra år til år har forskellige, målrettede indsætter. Fx er der kommuner, der i perioder prioriterer et tæt samarbejde med enten jobcenter eller ydelsesenhed. Dette sker for at oplære kollegerne i, hvordan man undgår at tildele ydelser på et for usikkert grundlag. Da kontrolenhederne i de fleste kommuner alene har 1-3 medarbejdere, vil særlige indsætter derfor altid ske på bekostning af kontrollen på andre ydelsesområder. Det betyder, at det samlede datamateriale bygger på en meget diversificeret indsats i den enkelte kommune.

Et tværsnit af data er dog interessant at belyse, både fordi det afdækker en samlet tendens, men også fordi det kan tjene som inspiration i forbindelse med kommunernes tilrettelæggelse af den fremtidige kontrolindsats.

Der viser sig følgende resultat på ydelsestyperne:

Table 5.1 Overblik over de kommunale ydelsestyper

Ydelsestype	Andel af alle sager	Andel af sager med effekt	Kontrolenhedernes udfordringer med at løfte sagerne
Kontanthjælp	33%	42%	Ikke umiddelbart nogle udfordringer. Det er gode sager med en høj hitrate
Sygedagpenge	9 %	36%	Gode sager med høj hitrate. Få sager løftes og forudsætter et godt samarbejde med jobcenteret.
Økonomisk Friplads	22%	22%	Mange sager, men lav hitrate og lav effekt. Sagerne er vanskelige at løfte især pga. af uklarhed om enligbegrebet.

Af tabel 5.1 fremgår det at kontanthjælpssagerne udgør 1/3 af det samlede sagsantal og giver en forholdsmæssigt stor samlet effekt (50%). Det samme gør sig gældende på sygedagpengeområdet, hvor blot 9% af sagerne tegner sig for 18,6% af den samlede effekt.

Der er overraskende, at der er så få sager på sygedagpengeområdet. Dialogen med kommunerne har dog afdækket, at kontrol af sygedagpenge kræver et tæt parløb med jobcenteret. Fx har kontrollenheden kun mulighed for at kontrollere erhvervsdrivendes deltids-sygemeldinger, hvis jobcenteret har lavet en nøje plan for, hvornår borgeren er på arbejde. Opfølgningen på disse aftaler kan alene ske ved udkørende virksomhedsbesøg, hvilket for den enkelte kommune kan være en tidskrævende arbejdsform. For mange kommuner vil der dog være et uudnyttet potentiale i at styre kontrollen og samarbejdet med jobcenteret på dette område.

En anden forklaring på den lave andel af sager på sygedagpengeområdet, er, at der i mange tilfælde er mindre personlig kontakt med borgere på sygedagpenge end på kontanthjælps. På kontanthjælpsområdet vil mange borgere blive straksaktiveret og komme til løbende opfølgningssamtaler. På sygedagpengeområdet går der som oftest nogle uger, inden sygedagpenge opfølgningen efter loven skal iværksættes.

På området økonomisk friplads er der mange sager (22%), men lav hitrate og lav andel af den samlede effekt. Kommuner forklarer, at man generelt set har udfordringer med at løfte enligsager, hvilket som oftest vil være det forhold, der gør, at en borger uberettiget har økonomisk friplads. Analysen viser således, at kommunerne lukker over halvdelen af disse type sager, uden at der kan registreres en effekt.

Dette peger på, at der med fordel kan ydes en fællesoffentlig indsats for at få harmoniseret enligbegrebet på tværs af ydelseslovgivninger.

5.2 Effekten opgjort på ydelsestyper

Ved opdeling af effekt på de enkelte kommunale ydelsestyper fremgår det, at den største ydelsestype er kontanthjælp (36%) efterfulgt af økonomisk friplads (24%) og sygedagpenge (10%)⁹.

Ovenstående tabel 5.2 viser sammenhængen mellem effekt og de forskellige ydelsestyper.

Sagerne med det største tilbagebetalingskrav og fremadrettede besparelse er kontanthjælpssagerne og udgør 33% af alle kontrolsagerne. Samtidig udgør de halvdelen af kommunernes samlede effekt (37.1 mio. kr.) på alle kontrolsager, da både tilbagebetalingskrav og fremadrettede besparelse er på ca. 50%. Det betyder, at kontrollen af sager på kontanthjælpsområdet generelt set resulterer i store tilbagebetalingskrav og samlet set giver en høj effekt.

Økonomisk friplads udgør 22% af det samlede antal sager. Det er den af de kommunale ydelser, der giver den lavest samlede effekt (5.9 mio. kr.). En væsentlig forklaring er, at kontrolsager inden på området økonomisk friplads i udstrakt grad skal løftes som enligsager; sager som kommunerne oplyser er svære at løfte bevisbyrden i. Det er kommunernes oplevelse, at Ankestyrelsens praksis både har været svingende, men også er blevet skærpet, hvorfor sager inden for dette område oftere afsluttes uden effekt end tilfældet er på andre ydelsestyper.

Sygedagpenge udgør kun 9% af sagerne, 11% af det samlede tilbagebetalingskrav, men 21% af den fremadrettede besparelse. Dette kan skyldes, at det er vanskeligere at rejse et tilbagebetalingskrav, end det er at stoppe en ydelse og beregne en fremadrettet besparelse. Imidlertid ser kontanthjælpsområdet anderledes ud: Her udgør sagerne 33% af det samlede sagsantal, 52% af de samlede tilbagebetalingskrav og 50% af den fremadrettede besparelse. Dette kan tyde på, at det fremadrettede skal analyseres, hvilke forhold der fører til hvilke sager, for på den måde at uddrage viden om, hvor sager med store tilbagebetalingskrav typisk er opstået.

9) De resterende kommunale ydelser udgør samlet set 5% af ydelserne og vil derfor ikke blive behandlet dybdegående i denne analyse

Tabel 5.2 Effekten fordelt på ydelsestyper

Ydelsestype	Andel af alle sager %	Udgør andel af tilbagebetalingskravet %	Udgør andel af den fremadrettede besparelse %	Effekt
Kontanthjælp	33	52	52	37.1 mio. kr.
Andet	24	15	15	8.3 mio. kr.
Økonomisk friplads	22	8	8	5.9 mio. kr.
Sygedagpenge	9	11	11	13.6 mio. kr.
Andet under Lov om Aktiv Socialpolitik (LAS)	3	12	12	
Andet under Lov om Aktiv Beskæftigelse (LAB)	2	0	0	
Andet under Lov om Social Service (SEL)	1	2	2	

Kommunerne har desuden registreret i kategorien Andet som ydelsestype i 24% af sagerne. Da det udgør en stor andel, har det givet anledning til nærmere drøftelser med kommunerne om, hvilke ydelser der er registreret i denne kategori. En del kommuner har her registreret andre kommunale ydelser, fx enkeltydelser eller fleksydelse. Det skal derfor fremadrettet defineres, præcis hvilke ydelser der registreres under hvilke kategorier

Desuden har kategorien Andet også været registreret i sager, som videresendes til Udbetaling Danmark. Det har derfor har givet en usikkerhed om, hvorvidt kommunerne har registreret disse sager korrekt. Effekten i kategorien Andet anslås i forbindelse med efterbehandlingen af kommunernes indberetninger til at være ca. 8 mio. kr. Der kan være tale om sager, der er videresendt til Udbetaling Danmark, og hvor kommunerne i visse tilfælde har registreret den kommunal andel af Udbetaling Danmarks ydelser. Det skal fremadrettet sikres, at disse eventuelle fejlregistreringer ikke gentages ved næste måling ultimo året.

5.3 Detaljeanalyse af de enkelte ydelsestyper

For at komme tættere på de mønstre, der tegner sig for kontrolindsatsen på de enkelte ydelsestyper – kontanthjælp, sygedagpenge og økonomisk friplads – gives der nedenfor en introduktion til de enkelte ydelser. Mønstrene for de enkelte ydelsesområder sammenholdes med de udarbejdede analyser af, hvilke kanaler, der er årsag til, at sagerne identificeres og efterfølgende fører til sager, der skaffer den største andel af effekt.

Denne viden kan bidrage til kommunernes fremadrettede tilrettelæggelse af kontrolindsatsen på de enkelte ydelsesområder. Endelig diskuteres eventuelle udfordringer med at løfte kontrolsager på det individuelle ydelsesområde.

5.3.1 Kontanthjælp

Ydelsens karakter og praksis i sagsbehandlingen

Kontanthjælp er en forsørgelsesydelse, som varierer afhængigt af borgerens konkrete situation. Der er en omfattende lovgivning på området. Praksis på området er, at der løbende sker opfølgning

med borgersamtaler, efter at ydelsen er tildelt. Det er ikke unormalt, at ydelsens størrelse reguleres.

Der er således en tæt opfølgning og sagsbehandling af de borgere, som modtager kontanthjælp. Det er ofte i forbindelse med de opfølgende samtaler, at sagsbehandleren bliver opmærksom på, at der er noget ved borgerens situation, der giver anledning til undren. Denne undren kan overbringes til kontrolgruppen, hvorefter sagen håndteres som en sag på kontroltrin 3. Kommunerne oplyser dog, at der på kontanthjælpsområdet også vil være sagsbehandlere, der selv sikrer sig, at ydelsen efterreguleres eller stoppes, men hvor sagbehandleren selv opfatter disse reguleringer som del af den almindelige sagsopfølgning (kontroltrin 2). Dette kan betyde, at det reelle sagsantal på kontroltrin 3 kan være højere end det, kommunerne har oplyst.

Kontrolsager – kontanthjælp

I tabellen nedenfor gives et overblik over, hvordan det samlede billede for kontanthjælp er, når det holdes op mod andre typer af sager.

Tabel 5.3 viser, at kontanthjælpssagerne udgør 33% af alle sagerne, men at de genererer 37.1 mio. kr. effekt. Dermed tegner sager på kontanthjælpsområdet sig for halvdelen af effekten på alle kontrolsager. Dette giver et klart billede af, at sager på kontanthjælpsområdet er gode at løfte og derfor bør prioriteres højt.

Når der ses på fordelingen af kontanthjælpssager, viser det sig, at kommunerne typisk enten beregner et tilbagebetalingskrav eller stopper ydelsen fremadrettet (og dermed beregner en fremadrettet besparelse). Det er kun i 7% af sagerne, hvor der både er et tilbagebetalingskrav og en fremtidig besparelse. Det er overraskende, da man normalt ville antage, at et tilbagebetalingskrav i mange tilfælde også ville resultere i en fremadrettet regulering af ydelsen – og dermed en fremadrettet besparelse. Det er åbenbart ikke tilfældet, hvilket giver anledning til yderligere analyser inden næste registrering.

Kontanthjælp – interne kanaler

Af tabel 5.4 fremgår det at de bedste kanaler til at identificere kontanthjælpssager med et tilbagebetalingskrav eller en fremadrettet

Tabel 5.3 Overordnede resultater af kontrolindsatsen på kontanthjælp

Kontanthjælpssager i forhold til alle kontrolsager		
Antal sager i alt	1.395	33% af alle sager
Tilbagebetalingskrav i alt	8.1 mio. kr.	52% af alle sager
Fremadrettet besparelse i alt:	29,0 mio. kr.	50% af alle sager
Samlet	37,1 mio. kr.	-
Fordelingen af kontanthjælpssagerne		
Antal sager med tilbagebetalingskrav	371	27% af alle sager
Gennemsnitlig tilbagebetalingskrav pr. sag.	21.845 kr.	-
Antal sager med fremadrettet besparelse	306	22% af alle sager
Gennemsnitlig fremadrettet besparelse pr. sag.	94.809 kr.	-
Antal sager med effekt	584	42% af alle sager
Gennemsnitligt effekt på alle sager	63.555 kr.	-

besparelse, er de kanaler, som knytter sig til den enkelte kommune. De interne kanaler tegner sig for ca. 50% af sagerne, og de samme kanaler giver samtidig 19.8 mio. kr. i effekt. De 19.8 mio. kr. udgør 53,5% af den samlede effekt på kontanthjælp fordelt på alle kanaler.

Dette viser et godt og velfungerende samarbejde om at oplyse sager internt i kommunerne, idet det er kollegaernes undringer, der giver de gode sager hvor der kan registreres effekt.

Kontanthjælp – eksterne kanaler

Tabel 5.4 viser den andel af kontanthjælpssagerne, som opstår på baggrund af anmeldelser fra andre myndigheder, udgør i alt 50,7% af sagerne, og 45,6% af den samlede effekt. Dog viser der sig samlet set et meget forskelligartet billede af, hvilke sager der registreres med en effekt. Fx kommer 11,8% af sagerne fra Den Fælles Dataenhed (registersamkøring), men disse sager udgør til gengæld kun 1,9% af effekten. Dette resultat skal ses i lyset af, at registersamkøringerne er i sin vorden og kun har været tilgængelig for kommunerne i ca. ½ år. Der arbejdes løbende på at forbedre de kriterier, som anvendes til udsøgning, så det forventes, at kommunerne i fremtiden vil kunne finde flere sager ad denne vej.

Anonyme anmelder viser sig også at være en god kilde til at finde sager inden for kontanthjælpsområdet. Anonyme anmeldelser tegner sig for 9,6% af sagerne, men 10,5% af den samlede effekt. Erfaringsmæssigt afhænger af anonyme anmeldelser af, hvor tilgængelig myndighedens "snydknap" på hjemmesiden er.

Det fremgår videre, at anmeldelser fra SKAT udgør ca. 5% af andelen af kontanthjælpssager, men tegner sig for 7,3% af den samlede effekt. Politiet som kanal udgør 1,7% af sagerne, men også her er sagerne gode sager, da de udgør 3,8% af effekten.

Tabel 5.4 Overblik over kanaler som leverer kontanthjælpssager

Kanal (kontanthjælp)	Andel af sager i %	Samlet tilbagebetalingskrav i kr.	Samlet fremadrettet besparelse i kr.	Samlet effekt mio. kr.	Andel af effekt i %
Internt i kommunen (fra anden forvaltning)	21,9%	1.371.734	10.940.166	12,3	33,3
Egen drift (kontrollenhed)	14,0%	486.535	4.053.580	4,5	12,1
Projekter	13,4%	1.246.592	1.525.688	2,8	7,6
Virksomhedsbesøg	1,6%	7.176	237.972	0,2	0,5
I alt internt i kommunerne	50,9%	3.112.037	16.757.406	19,8	53,5
Andet	13,5%	1.477.582	4.882.450	6,4	17,3
Den Fælles Dataenhed	11,8%	44.450	687.300	0,7	1,8
Anonym	9,6%	801.662	3.113.152	3,9	10,5
SKAT	4,9%	1.722.856	1.053.267	2,7	7,3
STAR	3,2%	588.181	52.798	0,6	1,6
Udbetaling Danmark	1,9%	0	373.356	0,4	1,0
Politi	1,7%	100.474	1.297.632	1,4	3,8
Navngiven anmelder	1,6%	26.659	205.092	0,2	0,5
Anden kommune	0,9%	230.667	589.152	0,8	2,1
I alt fra andre myndigheder	50,7%	4.999.707	12.492.171	17,5	46,4

5.3.2 Sygedagpenge

Ydelsens karakter og praksis i sagsbehandlingen

Ydelsen sygedagpenge tildeles i forbindelse med en borgers sygemelding og gives som kompensation i en periode, hvor borgeren er helt eller delvist uarbejdsdygtig. Sygedagpengeopfølgning varetages af jobcentrene, der afholder samtaler med den sygemeldte borger og eventuelt også med borgerens arbejdsplads.

Kontrolsager – sygedagpenge

Kontrolsager på sygedagpengeområdet løftes som oftest af kontrollenheden. Drøftelser med kommunerne viser dog, at kontrolsagerne på dette område først og fremmest kræver et tæt samarbejde mellem kontrollenhed og jobcenter for at afdække, hvilke sager der giver anledning til en undren.

Tabel 5.5 nedenfor giver et overblik over sygedagpengesager sammenholdt med de øvrige ydelsestyper.

Af tabellen fremgår det, at sygedagpenge udgør 9% af alle sager og samlet set genererer sagerne effekt for i alt 13.6 mio. kr. Dermed udgør sygedagpenge i antal sager den mindste del af de 3 kommunale ydelser, kontanthjælp, sygedagpenge og økonomisk friplads. Det særligt interessante ved sygedagpengesagerne er, at selvom de udgør en relativ lille andel af det samlede sagsantal, så er gennemsnitseffekten pr. sag meget høj. Dette indikerer, at sager inden for sygedagpengeområdet er gode sager at løfte for kommunerne. Når sagerne udgør en lille andel af det samlede antal sager, kan det skyldes, at der er et uudnyttet potentiale – men det kan også skyldes, at der i et arbejdstager/arbejdsgiverforhold skal være enighed om snyd med ydelsen. Dette skyldes, at arbejdstager løbende skal bekræfte de oplysninger, som arbejdsgiver løbende indberetter.

Ofte vil sager på sygedagpengeområdet kræve et virksomhedsbesøg, hvor kommunens medarbejdere møder den sygemeldte borger på job. Hvis en borger er delvist sygemeldt, forudsætter en kontrol desuden, at jobcenteret nøje aftaler arbejdstiden med borgeren, for at kontrolenheden efterfølgende kan følge op på sagen i forbindelse med et virksomhedsbesøg.

let set resulterer i 82,7% af effekten på sygedagpengeområdet. Tendensen med, at de gode sager opdyrkes internt, slår endnu stærkere igennem på sygedagpenge, end det var tilfældet med kontanthjælp, hvor der også er en tæt opfølgning. Kommunerne oplyser, at målrettede og succesfulde indsatser på sygedagpengeområdet kræver et meget tæt samarbejde og parløb mellem

Tabel 5.5 Overordnede resultater på kontrolindsatsen for sygedagpenge

Sygedagpenge i forhold til alle kontrolsager		
Antal sager i alt	386	9% af alle sager
Tilbagebetalingskrav i alt	1.7 mio. kr.	11% af alle sager
Fremadrettet besparelse i alt:	11,9 mio. kr.	21% af alle sager
Samlet effekt	13,6 mio. kr.	-
Fordelingen af sygedagpenge		
Antal sager med tilbagebetalingskrav	47	12,2% af alle sager
Gennemsnitlig tilbagebetalingskrav pr. sag.	36.877 kr.	-
Antal sager med fremadrettet besparelse	110	28,5% af alle sager
Gennemsnitlig fremadrettet besparelse pr. sag.	108.312 kr.	-
Antal sager med effekt	139	36% af alle sager
Gennemsnitlig effekt på alle sager	98.184 kr.	-

Sygedagpenge – interne kanaler

Af tabel 5.6 fremgår det at Sygedagpengesager opstår i 60% af tilfældene som følge af undringer internt i kommunen. Det interessante i denne forbindelse er, at den kommunale indsats sam-

kontrolenheden og jobcenter. Hvis dette samarbejde er etableret og fungerer, skabes der gode sager via kommunernes egen undren.

Tabel 5.6 Oversigt over kanaler der leverer sygedagpengesager

Kanal (sygedagpenge)	Andel af sager i %	Samlet tilbagebetalingskrav i kr.	Samlet fremadrettet besparelse i kr.	Samlet effekt mio. kr.	Andel af effekt i %
Internt i kommunen (fra anden forvaltning)	23%	1.175.033	3.718.751	4.9	41.0
Egen drift (kontrolenhed)	21%	134.385	3.166.759	3.3	24.3
Projekter	5%	0	1.040.048	1.0	0.8
Virksomhedsbesøg	11%	53.586	2.211.243	2.3	16.6
Interne kanaler i alt	60%	1.363.004	10.136.801	11.5	82.7
Anonym	6%	125.326	559.804	0.7	5.0
Andet	2%	113.213	0	0.1	0.8
STAR	1%	60.959	215.020	0.3	2.0
Den Fælles Dataenhed	28%	0	785.338	0.8	5.8
Udbetaling Danmark	1%	0	0	0	0
Navngiven anmelder	1%	0	0	0	0
SKAT	1%	28.666	0	0.03	0.2
Politi	1%	20.900	217.360	0.2	1.75
Anden kommune	0%	21.154	0	0.02	0.16
Eksterne kanaler i alt	40%	370.218	1.777.522	2.2	15.7
I alt	100	1.733.222	11.914.323	13.7	100

Sygedagpenge – eksterne kanaler

De eksterne kanaler udgør 40% af sagerne og kun 15,7 % af den samlede effekt.

Den Fælles Dataenhed tegner sig for 28% af sygedagpengesagerne, men har en forholdsvis del af den samlede effekt (5%).

5.3.3 Økonomisk friplads

Ydelsens karakter og praksis i sagsbehandlingen

Ydelsen økonomisk Friplads ydes som modregning til den normale takst på et dagtilbud fx vuggestueplads, børnehave eller SFO. Ydelsen modregnes dermed den regning, som en forælder betaler for sit barns daginstitutionsplads. Ydelsens størrelse afhænger af husstandsindkomst, enligstatus og antal børn. Beregningen er pr. 1. januar 2016 blevet koblet op på e-indkomst, og der sker således en automatisk månedlig regulering ved ændrede forhold.

Ofte er sagsbehandling og tildeling af økonomisk friplads organiseret under dagtilbudsområdet i kommunen. Ansøgning sker via selvbetjeningsblanketter.

Kontrolsager – økonomisk friplads

Borgeren skal selv oplyse om enligstatus, herunder om ændrede forhold i løbet af året. Det giver reelt kommunerne en meget lille mulighed for at finde disse sager, da mange modtagere af økonomisk friplads vil være i arbejde og ikke have mange andre berøringsflader til kommunen. Tabel 5.7 viser at hvor sagerne på økonomisk friplads udgør 22% af de samlede kontrolsager. Desværre resulterer sagsbehandlingen i blot 8% med et tilbagebetalingskrav og 8% i fremadrettet besparelse. Den har en dårlig hitrate, som bl.a. er betinget af ydelsens karakter. Hvor sygedagpenge og kontanthjælp er forsørgelsesydelse, er økonomisk friplads et gradueret tilskud til dagpasning.

Økonomisk friplads – interne kanaler

Nedenstående tabel 5.8 viser at sager, der er initieret internt i kommunen, generer den største andel af sagerne med 49,2%. Disse sager resulterer i den største andel af effekten (50,4%). Dette kan ses i tabel 5.8 nedenfor. Derved følges den tendens der har vist sig ved både kontanthjælp og sygedagpenge.

Økonomisk friplads – eksterne kanaler

På dette område afviger økonomisk friplads fra de to andre kommunale ydelser. Kontrolsager om økonomisk friplads kommer i betydelig grad fra en ekstern kanal, nemlig anonyme anmeldelser. Anonyme anmeldelser tegner sig for 24% af sagerne og 33,7% af den samlede effekt på økonomisk friplads..

Økonomisk friplads er også den ydelsestype, som har den dårligste hitrate. På trods af, at der opstartes relativt mange sager (22% af det samlede antal sager), er udfordringen, at det samtidig er en relativ lille andel af de sager (22%), som giver effekt. I de fleste tilfælde er der alene tale om en fremadrettet besparelse og ikke et tilbagebetalingskrav. Dette skyldes også på dette område enligproblematikken, som resulterer i mange henlagte sager.

Tabel 5.7 De overordnede resultater på økonomisk friplads

Fordelingen af økonomisk friplads		
Antal sager i alt	951	22% af alle sager
Tilbagebetalingskrav i alt	1.3 mio. kr.	8% af alle sager
Fremadrettet besparelse i alt:	4,6 mio. kr.	8% af alle sager
Samlet effekt	5,9 mio. kr.	-
Fordelingen af økonomisk friplads		
Antal sager med tilbagebetalingskrav	102	11% af alle sager
Gennemsnitlig tilbagebetalingskrav pr. sag.	12.532 kr.	-
Antal sager med fremadrettet besparelse	183	19% af alle sager
Gennemsnitlig fremadrettet besparelse pr. sag.	25.319 kr.	-
Antal sager med effekt	210	22% af alle sager
Gennemsnitlig effekt for alle sager	28.151 kr.	-

Tabel 5.8 Oversigt over kanaler der leverer sager på økonomisk friplads

Kanal (økonomisk friplads)	Andel af sager i %	Samlet tilbagebetalingskrav i kr.	Samlet fremadrettet besparelse i kr.	Samlet effekt kr.	Andel af effekt i %
Egen drift (kontrolenhed)	34,8	648.561	1.055.628	1.704.189	28,8
Internt i kommunen (fra anden forvaltning)	9,3	171.138	1.061.467	1.232.605	20,8
Projekter	5,4	0	50.844	50.844	0,8
Kampagne	0,2	0	48.323	48.323	
Interne kanaler i alt	49,2	819.699	2.216.262	3.035.961	50,4
Anonym	21,1	313.663	1.685.204	1.998.867	33,7
Den Fælles Dataenhed	15,0	75.881	164.214	240.095	4,0
Udbetaling Danmark	10,4	49.619	345.533	395.152	6,7
Navngiven anmelder	2,4	13.294	117.280	130.574	2,2
Anden kommune	0,6	0	70.655	70.655	1,2
Andet	0,4	6.150	34.224	40.374	0,67
SKAT	0,2	0	0	0	0
Politi	0,1	0	0	0	0
I alt eksterne kanaler	50,2	458.607	2.417.109	2.875.716	49,6
I alt på alle kanaler	99,4	1.278.306	4.633.371	5,9	100

Faktaboks – ydelser

- Kontanthjælpssagerne udgør den største andel af kontrolsagerne (36%). De samme sager tegner sig for over halvdelen af den samlede effekt
- Sygedagpengesagerne udgør den mindste andel af sagerne på de kommunale ydelser, men er den ydelsestype, som har den største hitrate
- Økonomisk Friplads er den ydelse, som kommunerne har sværest ved at løfte. På trods af et stort sagsantal er der kun reguleringer i 22% af de opstartede sager
- Anonyme anmeldelser som kanal resulterer i den største effekt på ydelsen økonomisk friplads

06/ HVORDAN BLIVER DER SNYDT (SAGSTYPER)

Kategorien sagstyper er fordelt på Beskæftigelsesforhold, Enligforhold, Indkomst/formue, Udlandsforhold og Andet.

Ved at opdele sagerne på sagstype bliver det muligt at følge, både hvordan sagsfordelingen er inden for de enkelte snydmønstre, og hvor stor en fremtidig besparelse og tilbagebetalingskrav de enkelte sagstyper resulterer i. Dette er interessant, da det giver en økonomisk indikator for, hvilke typer af snydmønstre og dermed hvilken type af kommunal kontrol, der umiddelbart giver den største fremadrettede besparelse og effekt.

På nedenstående tabel ses, hvordan sagerne fordeler sig inden for de enkelte sagstyper. Desuden viser tabel 6.1, hvordan de efterfølgende reguleringer fordeler sig.

Anderledes forholder det sig med Beskæftigelsesforhold, som udgør 15% af sagerne, 15% af tilbagebetalingskravene, men hele 25% af den fremadrettede besparelse. Den forholdsmæssigt store fremadrettede besparelse kan skyldes, at kommunerne i forbindelse med virksomhedskontroller efter Retssikkerhedslovens § 12a har mulighed for at give fremadrettede sanktioner. En virksomhedskontrol giver et tydeligt billede af, hvilke medarbejdere, der er på arbejde – og dermed også hvilke ydelsesmodtagere, man møder på kontrollen. Her er bevisbyrden for, at en ydelsesmodtager var på arbejde, løftet i det øjeblik, kommunen foretager kontrollen. Det er muligt, at virksomhedskontroller rummer et uudnyttet potentiale, idet Beskæftigelsesforhold kun udgør blot 15% af sagerne, men tegner sig for de højeste besparelse pr. sag. Det bliver interessant at følge udviklingen på dette område over tid, da der tegner sig et billede af nogle rigtig gode sager på dette område.

Tabel 6.1 Overblik over sagstyper og andele af sager

Sagstype	Andel af sager		Samlede andel af tilbagebetalingskravne		Samlede andel af den fremadrettede besparelse		
	I procent	I procent	Kr.	Gennemsnit pr. sag i kr.	I procent	Kr.	Gennemsnit pr. sag i kr.
Enligforhold	28	10	1,6 mio.	2.069	13	7,4 mio.	9.077
Indkomst/formueforhold	24	45	7,0 mio.	10.384	24	13,8 mio.	23.514
Bopælsforhold	23	12	1,8 mio.	3.047	21	12,2 mio.	18.989
Beskæftigelsesforhold	15	15	2,3 mio.	6.560	25	14,2 mio.	38.530
Udlandsforhold	7	13	2,1 mio.	11.648	12	6,8 mio.	36.901
Andet	4	5	0,7 mio.	6.846	5	2,9 mio.	26.202
Sum	100	100	15,5 mio.	5.772	100	57,5 mio.	21.714

6.1 Sagstyper sammenholdt med tilbagebetalingskrav og fremad-rettet besparelse

Generelt for kategorien sagstyper er, at sagsantallet inden for hver kategori ikke nødvendigvis giver sig udslag i et tilbagebetalingskrav og fremtidig besparelse, som står i forhold til sagsantallet. Fx udgør enligsager 28% af det samlede sagsantal, men tegner sig blot for 10% af tilbagebetalingskravene og 13% af den fremtidige fremadrettede besparelse. Dette er ingen overraskelse, da kommunerne som ovenfor nævnt i stigende grad oplever udfordringer med at føre sager om enligforhold. På denne baggrund er det forventeligt, at enligsagerne resulterer i mindre besparelser pr. sag. Desuden vil det ofte være en skønssag, hvornår et par reelt har fået fælles husførelse, hvorfor det også af denne grund kan være svært at rejse store tilbagebetalingskrav.

Udlandsforhold udgør blot 7% af de samlede sager, men 13% af tilbagebetalingskravene og 12% af den fremtidige besparelse. I disse sager har kommunens folkeregister en stor rolle, og der er, som tallene viser, en forholdsmæssig stor besparelse og et stort tilbagebetalingskrav ved at løfte disse sager.

Samlet set er det sager om beskæftigelsesforhold og udlandssager, der tegner sig for den største effekt pr. sag, hhv. 38.430 kr. og 36.901 kr. Disse to sagstyper tegner sig for 22% af de samlede sager, men hele 37% af den samlede fremadrettede besparelse.

Sager om indkomst/formue udgør 24% af sagerne, 24% af den samlede fremadrettede besparelse og hele 45% af de samlede tilbagebetalingskrav.

At tilbagebetalingskravene er så store på dette område, kan skyldes, at der fx ikke er oplyst om arv eller indtægter. Disse sager vil typisk blive løftet i forbindelse med, at der findes dokumentation, der kan underbygge sagen. Hermed er muligheden for at rette et tilbagebetalingskrav mod borgeren langt bedre, end det fx er i enligsager.

Til forskel for den fremadrettede besparelse er tilbagebetalingskrav et udtryk for en konkret gæld, borgeren har til kommunen. Det er

derfor ikke uinteressant, at 45% af alle tilbagebetalingskrav rejses på et område, som blot udgør 24% af sagerne. Kommunerne bør derfor arbejde for konkret at fremme sager om indkomst/formueforhold, og det må antages, at der på dette område er et uudnyttet potentiale.

Faktaboks – sagstype

- Sager om indkomst/formueforhold udgør 24% af sagerne, men tegner sig for 45% af de samlede tilbagebetalingskrav
- 15% af sagerne er om beskæftigelsesforhold. Disse sager giver i alt 25% af den fremtidige besparelse
- Økonomisk Friplads er den ydelse, som kommunerne har sværest ved at løfte. På trods af et stort sagsantal er der kun reguleringer i 22% af de opstartede sager
- Sager om udlandsforhold udgør 7% af sagerne, men har 13% af de samlede tilbagebetalingskrav

KL

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk